

Звідти

Богдан Жолдак

Якщо заплющиш очі посеред дня – темряви не досягнеш. Спробуй заплющити їх уночі – одразу побачиш, яка в тім різниця. Мені потрібна ніч, справжня, безмісячна. Бо є такі речі, які ми можемо лише відчувати, а виявити – й не намагаємося.

Накотило й відкотилося! Чортибатьказнащо. Життя в нас таке, що ми здебільшого його, Оте, й не помічаємо. Ніколи. Або не хочемо. Не вміємо. Ну, так от: мені Воно не дає жити. Доки не з'ясую. Хух, – от я видихнув повітря. А може, я видихнув не лише повітря, а ще Щось?

Коли настає справжня п'ятьма – тоді я не можу спати. Я – підскакую. Я не знаю, що мене до того змушує і як його назвати. Знаю лише одне: це – нагода. Навпомацки, заплющивши очі, я готую фарби, полотно, беруся за пензлі. Я малюю. Я змішую фарби, знаючи, що не помиляюсь. Якщо я хоч раз помилюся кольором, я не досягну Того. Очі щільно заплющені, щоби досередини анічого не прорвалося, я починаю малювати, я починаю дочуватися, вчуватися: виникає!

Ось Воно. Таке, отаке й таке ось. Я поспішаю, доки не зникло. Бо в мене лише сім фарб. Я беру їх пензлями, мастихіном, я втираю їх пальцями, долонями. Палітра тут ні до чого, бо палітра – це зворотний бік картини зрячого художника. Мені ніколи, я боюся, що почне розвиднюватися там, за повіками. Я не відчуваю часу, лише вболіваю, що не встигну, а Воно може зникнути, відійти, й тоді в мене вийде просто картина й більш нічого. Але я – це не картина. Те, що в мені – це не картина. Мені ж треба чогось іншого, мені щосили хочеться виявити його, бодай окреслити. Рано чи пізно – я влучу.

Одного боюся – моргнути. Бодай кліпну, і тоді я – побачу. Навіть темряву. Якщо я її побачу, це вже буде картина. Я творю з іншої темряви. Мені од світу білого з його світанками, днями, вечорами й ночами – нічого не потрібно. Там і так усе видно. Навіщо й малювати, чи то пак, перемальовувати? Й так усе зрозуміло.

А в цій темряві – є усе, змітано докупи, й ніхто ніколи не намагався розібратися, бодай спробувати, бодай намалювати.

Мені – ніколи. Мені за сорок. Нема вже коли мені вчитися роками, десятиліттями на маляра й писати потім картини, аби пересвідчитися, художник я чи ні. В мене є коротший шлях: влучити або не влучити.

Якщо я нарешті влучу, я тоді дізнаюся. Це може, відбутися вмить, й до чого я мушу бути готовий постійно.

Я чую – близько. Поруч. От-от, ось-ось, я поспішаю фарбами, я відчуваю, що встигаю, встигаю домалювати, встигаю!

І лиш потім я – одкриваю очі.

Я, Анатолій Брус.